

Utbildningsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

2010-12-21
1 (7)
Dnr 2010:01457

Delredovisning av uppdrag om kurs- och ämnesplaner för dans inom dansutbildningen och förberedelse inför inrättande av Rådet för dansutbildning, m.m.

Dnr U2010/5866/G

Härmed redovisas den del av uppdraget om kurs- och ämnesplaner för dans inom dansutbildningen och förberedelse inför inrättande av Rådet för dansutbildning, m.m. givet i särskild ordning för budgetåret 2010, som ska avse en redogörelse för förberedelserna av inrättandet av Rådet för dansutbildning.

Sammanfattning

Skolverket föreslår att ledamöter i rådet ska nomineras av skolor, institutioner och organisationer som är verksamma inom klassisk balett och modern dans. Ett erbjudande att nominera ledamöter beräknas kunna lämnas före årsskiftet 2010/11. Skolverket beslutar om vilka som ska förordnas och beslutar även om förordnande av fria företrädare för dansprofessionen. Under sin första treårsperiod bör rådet bestå av åtta ledamöter med var sin ersättare utöver ordförande och dennes ersättare. Den sammantagna representationen av olika intressen eller inriktningar ska präglas av det syfte och den inriktning dansutbildningen ska ha enligt regeringens proposition 2010/11:19. Rådet bör vid behov initiera framtagande av de föreskrifter som rådet kan komma att finna behövliga för dansutbildningen. Ärenden som rådet ska behandla ska förberedas och besluten avgöras efter föredragning. Vid färdighetsprov till berörd årskurs ska ett enhetligt bedömningsformulär användas. Innan deltagande i uppdansning bör elev visa läkarintyg på att eleven besitter de fysiologiska förutsättningar som krävs. Juryns slutliga och dokumenterade ställningstagande till vilka elever som bör antas ska leda till ett formellt beslut av rådet, vars mötesverksamhet bör vara så pass frekvent att beslut och besked om antagning kan lämnas skyndsamt. Det finns ett behov av att kunna sekretessbelägga vissa uppgifter om enskilda personliga förhållanden motsvarande den sekretess som finns för Skolväsendets överklagandenämnd. Sådana sekretessbestämmelser saknas i dag.

Bakgrund

Som en del av regeringens uppdrag om dansutbildningen (Utbildningsdepartementets dnr U2010/5586/G) ska Skolverket förbereda inrättandet av Rådet för dansutbildning, bl.a. genom att förbereda tillsättandet av ledamöter och ta fram

förslag till arbetsformer. En redogörelse för dessa förberedelser ska lämnas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 30 december 2010.

I propositionen *Ett steg framåt – en ny dansarutbildning* (prop. 2010/11:19) poängteras att syftet med den nya dansarutbildningen är att en konkurrenskraftig, svensk utbildning i klassisk balett ska finnas i Sverige. Den moderna dansen ska också kunna fortsätta att utvecklas. Både klassiska och moderna tekniker samt uttrycksformer ska finnas i undervisningen och yrkesutbildningen ska ge möjlighet till specialisering mot klassisk balett eller modern dans. Propositionen beskriver också vilket ansvarsområde och vilka arbetsuppgifter det särskilda organ ska ha, vilket i uppdraget till Skolverket benämns *Rådet för dansarutbildning*, i det följande kallat *rådet*.

Förberedelserna som redogörs för i det följande bygger på att rådet kommer att ha de uppgifter som beskrivits i propositionen och att dansarutbildningen ska ha den inriktning som angivits. Regeringen avser, enligt propositionen, att besluta om dels en förordning om dansarutbildning, dels om ändringar i instruktionen för Statens skolverk vad avser det tilltänkta rådet.

Vidtagna förberedelser

Samrådsmöte

Skolverket har den 26 november 2010 haft ett första samrådsmöte om den nya dansarutbildningen till vilka företrädare för större dansscener, de nuvarande anordnarna av förberedande dansutbildning respektive yrkesdansarutbildning inom skolan, arbetsgivare, berörd facklig organisation samt enskilda företrädare för professionen inbjudits. Syftet var att presentera Skolverkets uppdrag, inriktningen av den nya dansarutbildningen, det nya rådets uppgifter och att ge de närvarande tillfälle att lämna synpunkter på hur professionen ska kunna medverka i utvecklingen av den nya dansarutbildningen och rådets arbete. Det som framförts under mötet har influerat uppläggningsen av det fortsatta arbetet med dansarutbildningen och kontakterna med dansprofessionen, avnämare och skolorna.

Rådets uppgifter

Utgångspunkten för Skolverkets förberedelser och förslag till arbetsformer och organisationen av rådets arbete är de uppgifter rådet ska ha.

Enligt prop.2010/11:19 bör rådet ha i uppgift att

- besluta om behörighet, mottagande, urval och antagning till den förberedande dansarutbildningen och till yrkesdansarutbildningen,
- bestämma den närmare uppläggningsen, organisationen och genomförandet av dessa uppgifter,
- informera om utbildningen och ta emot ansökningar,
- organisera medicinsk bedömning av läkare eller sjukgymnast,
- svara för utformningen av det färdighetsprov i form av uppdansning inför jury som ska tillämpas på de orter där dansarutbildningen anordnas,
- utse jurymedlemmar,

- administrera juryns arbete, och
- besluta vilka moment som därutöver ska ingå i antagningsprocessen,
- säkerställa att juryns/juryernas bedömning är likvärdig över landet, samt
- bidra till uppföljning och utveckling av kvaliteten i utbildningen.

Rådet är också tänkt att bli ett forum där avnämarna och utbildningsanordnarna möts. Genom att dansprofessionen deltar i utvecklingen och uppföljningen skapas förutsättningar för en levande och aktuell utbildning anpassad till yrkeslivets krav och även den grundläggande dansarutbildningen kan behandlas av rådet.

Regeringen anser vidare att de ledamöter i rådet som representerar dansprofessionen bör få i uppgift att fullgöra ett programråds uppgifter.

Ledamöterna i rådet

Enligt nämnda proposition bör regeringen utse ordförande och dennes ersättare. Dessa bör, enligt propositionen, vara eller ha varit ordinarie domare. Övriga ledamöter bör utses av Skolverket. Dessa bör på olika sätt ha erfarenhet från det professionella dansarlivet, dansarutbildning och annan utbildning och kan komma från skolväsendet, de operaanknutna dans- och balettscenerna, från andra fasta eller fristående institutioner, ensembler eller kompanier eller från arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer inom danssfären.

Skolverket bedömer det som värdefullt om ledamöterna är beredda att i viss utsträckning på plats följa det juryarbete rådet ska ansvara för.

Sammansättning

Sammansättningen av rådet bör spegla den inriktning som dansarutbildningen ska ha. Skolverket konstaterar att endast nationalscenen Kungliga Operan kan sägas representera den klassiska baletten och dess repertoar idag, medan det finns ett stort antal scener och kompanier som är helt inriktade på modern och samtida dans och dansrepertoar. Bland avnämarna finns det få fasta dansinstitutioner med egen dansensemble, men desto fler mindre danskompanier och konstellationer, mer eller mindre beständiga som saknar egen scen och institutionell tillhörighet.

Den sammantagna representationen av olika intressen eller inriktningar ska präglas av det syfte och den inriktning dansarutbildningen ska ha enligt regeringens proposition, vilket innebär att en balanserad sammansättning av intressen bör eftersträvas. Det är också väsentligt att flertalet ledamöter, oberoende av vilka de representerar och med hänsyn till de uppgifter rådet ska ha, har kunskaper om professionell dansverksamhet och dansutbildning inom klassisk balett och/eller modern dans.

Antal ledamöter

Skolverket bedömer det vara lämpligt att rådet under sin första treårsperiod, utöver ordförande och dennes ersättare, består av åtta ledamöter och åtta ersättare.

Det ger möjlighet att låta utbildningsanordnarna, vissa dansinstitutioner, professionella dansare samt arbetsgivare och arbetstagarare vara företrädare och delaktiga i rådets arbete, antingen som ordinarie ledamöter eller som ersättare. Denna lösning

innebär att rådet under den nya dansarutbildningens etableringsfas ges en bred förankring med ett större antal företrädare för dansprofessionens och dansarutbildningens intressenter som, om det bedöms lämpligt, senare kan minskas ned till ett något färre antal ledamöter. Inom tre år bör en utvärdering ske för att se om antalet ledamöter bör förändras.

Nominering och tillsättande av ledamöter

Skolverket har bedömt att följande skolor, institutioner och organisationer bör erbjudas möjlighet att nominera ledamöter till rådet när detta inrättas för första gången.

- Kungl. Svenska balettskolan i Stockholm,
- Svenska balettskolan i Göteborg,
- Svenska balettskolan i Piteå,
- Cirkus- och Danshögskolan,
- Kungliga Operan,
- GöteborgsOperan,
- Skånska Dansteatern,
- Cullbergbaletten,
- Svensk Scenkonst, samt
- Teaterförbundet

Skolverket avser att före årsskiftet 2010/11 lämna ett erbjudande om att nominera ledamöter. Skolverket beslutar vilka av de nominerade som ska utses till ledamöter och ersättare, under förutsättning av regeringens beslut om förändring av instruktionen för Skolverket vad gäller ett råd för dansarutbildning. Skolverket utser även ett antal fristående, meriterade företrädare för dansprofessionen samt representant med erfarenhet från annan utbildning. Behovet av en balanserad representation som berörts i det föregående kommer att vara vägledande vid besluten som Skolverket fattar.

Förordnandetidens längd

Rådets ledamöter verkar inledningsvis i en period då införandet och utvecklandet av en ny verksamhet där olika konstnärliga och danstekniska uttrycksformer och bedömningar ska hanteras, samtidigt som rådet ska fatta beslut om urval och antagning, med mera. Det bör därför finnas en möjlighet för Skolverket att förändra rådets sammansättning under uppbyggnadsskedet samtidigt som en stabilitet bör eftersträvas. Av de ordinarie ledamöterna bedömer verket det vara lämpligt att hälften förordnas för ett år och hälften för två år. När verksamheten har etablerats, vilket Skolverket i det föregående bedömt bör ha skett efter en treårsperiod, bör även principerna om förordnandetider ses över om det bedöms lämpligt.

Bemyndiganden för Skolverket

Rådet ansvarar för ett flertal uppgifter som bygger på att en enhetlig tillämpning och gemensam systematik fungerar. Det gäller t.ex. styrningen av ansökningsförfarandet och juryarbetet, formerna för uppställning, bedömningsformulär, antag-

ningsbeslut m.m. Skolverket har därför behov av att få meddela de föreskrifter som behövs för att rådet ska kunna verkställa de uppgifter man har inom sitt ansvarsområde.

Rådet bör när det har etablerats initiera sådana förändringar och tillägg till befintliga föreskrifter som behövs för dansarutbildningens genomförande.

Förslag till arbetsformer

Regleringen av arbetsformerna bör, med stöd i den instruktion som regeringen beslutar för Skolverket, bestämmas i en fastställd arbetsordning. Den bör behandla de närmare regler och riktlinjer som ska gälla och som inte redan är fastställda i instruktion. Principerna för de arbetsformer som bör tillämpas beskrivs i det följande.

Rådet bör fastställa en plan för sina sammanträden och sammanträda enligt denna eller när det i övrigt finns särskilda skäl. Rådet bör regelbundet sammanträda i plenum. Det bör ankomma på ordföranden att ansvara för att rådet sammanträder på det sätt och i den omfattning rådets verksamhet kräver.

Det första verksamhetsåret kan komma att vara speciellt i och med att dansarutbildningen har en ny form med bl.a. jurybedömningar och uppdansningar, information och antagningsprocedurer som rådet ska ansvara för, och utbildningens innehåll och uppläggning kommer t.ex. att behöva följas och analyseras särskilt noggrant. Därför bör inledningsvis behovet av en mer frekvent mötesverksamhet förutses. Även till följd av antagningsarbetet under vårterminerna kommer ett sådant behov att finnas bl.a. så att beslut kan fattas i ett sammanhang och besked i största utsträckning därefter kan expedieras samtidigt till alla sökanden.

Det bör ankomma på ansvarig handläggare på Skolverket att lämna förslag på dagordning för rådet till ordföranden och vice ordföranden, kalla ledamöter, tillhandahålla beslutsunderlag, annan dokumentation m.m. Vid sammanträden för tjänsteman vid Skolverket protokoll. Till sammanträdena bör rådet kunna kalla andra experter i olika frågor när rådet finner ett sådant behov.

Utgångspunkten för rådets ärendehandläggning och dess myndighetsutövning mot enskilda är bestämmelserna i förvaltningslagen. Ärenden som rådet ska behandla bör förberedas av en ansvarig handläggare på Skolverket och besluten avgöras efter föredragning. Ledamöternas ersättare liksom handläggande personal bör ha närvarorätt och yttranderätt. När det gäller de beslut som rådet ska fatta ingår i beslutsunderlaget en jurys skriftliga utlåtande och läkares utlåtande. Det finns därför ett behov av att kunna sekretessbelägga vissa uppgifter om enskilds personliga förhållanden motsvarande den sekretess som finns för Skolväsendets överklagandekommitté. Sådana sekretessbestämmelser saknas i dag.

Ärenden av enklare karaktär bör få avgöras av ordföranden. Detta kan exempelvis vara alla antagningsärenden som grundas på en jurys förslag till beslut och inte är tvistiga.

Antagnings- och urvalsprocessen

Av propositionen framgår att rådet bör bestämma den närmare uppläggningsorganisationen och genomförandet av antagnings- och urvalsprocessen. Skolverket utgår ifrån att rådets befogenheter och uppgifter närmare kommer att regleras i förordning.

Juryarbetet

Efter det att elever ansökt om att börja i den förberedande dansarutbildningens årskurs 4 eller 7 respektive yrkesdansarutbildningens årskurs 1 ska färdighetsprov i form av uppdansning inför jury ske. Rådet ska besluta om den närmare organisationen av detta. Det ska vara möjligt att anordna färdighetsprov i flera steg till ett slutligt urval. Juryn ska för alla sådana steg dokumentera sin bedömning och sitt ställningstagande. Ett särskilt fastställt bedömningsformulär för färdighetsproven för varje berörd årskurs ska användas av juryn vid samtliga skolor för att få en enhetlig bedömning. Juryns slutliga och dokumenterade ställningstagande till vilka elever som bör antas ska leda till ett formellt beslut av rådet. Rutinerna för juryernas arbete och bedömning behöver utarbetas med stor omsorg och bör ske i nära samarbete mellan rådet och ansvarig handläggare på Skolverket.

Juryns sammansättning

Rådet beslutar om juryns sammansättning. Det är angeläget att säkerställa enhetlighet vid bedömningarna vid antagningen till de olika skolorna. Det bör, om det sätts samman olika juryer för olika uppdansningstillfällen vid antagning till en årskurs, eftersträvas att vissa bedömare i en jury deltar som bedömare i annan jury under samma uppdansningsperiod för att säkerställa enhetligheten i bedömningarna. Juryn eller juryerna bör bestå av professionellt verksamma inom klassisk balett och modern dans, av företrädare för dansscener med verksamhet inom dessa inriktningar samt av danspedagogiskt skolade. Det bör åligga den enskilde jurymedlemmen att anmäla om jävsituation vid bedömning av viss sökande uppkommer.

Organisationen av den medicinska bedömningen

En godkänd medicinsk bedömning är ett antagningskrav till den förberedande dansarutbildningen och ett behörighetskrav till yrkesdansarutbildningen. Rådet ska i samband med de slutliga uppdansningarna till årskurs 4 och 7 samt i samband med behörighetsprövningen vid ansökan till yrkesdansarutbildningens årskurs 1 ombesörja att elev ges tillfälle att genomgå medicinsk bedömning. För att kunna antas eller vara behörig till utbildningen ska eleven uppvisa ett utlåtande av läkare om att det inte finns fysiologiska hinder för eleven att delta i den förberedande dansutbildningen. För att förhindra att den enskilde eleven drabbas av onödiga olägenheter och besvikelser bör det ordnas så att hon eller han, innan deltagande i uppdansning, kan visa läkarintyg på att eleven besitter de fysiologiska förutsättningar som krävs. En möjlighet är att rådet, om så bedöms lämpligt, anvisar godkända läkare på olika orter som en elev kan konsultera och som har erfarenhet av och särskild kunskap om de fysiologiska förutsättningar som är nödvändiga för att kunna fullfölja en dansarutbildning. På så sätt skulle ett läkarintyg kunna bifogas ansökan i stället

för att organiseras i samband med uppdansning. Härigenom begränsas också juryernas arbete till de elever som uppfyller de medicinska kraven för utbildningen.

Fortsatta förberedelser

Regeringens uppdrag i denna del innebär att ansökningar om plats i dansarutbildningen inför höstterminen 2011 ska kunna tas emot senast den 1 april och att antagningsprocessen bör vara färdig i maj 2011. Skolverket fortsätter att med detta som utgångspunkt förbereda inrättandet av Rådet för dansarutbildning i sin organisation och dess arbetsformer enligt de riktlinjer som skisserats och föreslagits i denna redovisning.

Helene Ängmo
T.f. generaldirektör

Per Byström
Projektledare

I ärendets slutliga handläggning har Camilla Asp, Ragnar Eliasson, Ann Charlotte Gunnarson, Tommy Lagergren samt Ulrika Lindén i Skolverkets ledningsgrupp deltagit.